

RP 242/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att universitetslagen och yrkeshögskolelagen ändras temporärt så att det anslag i budgeten som anvisas universiteten och yrkeshögskolorna 2015 höjs med det belopp som ett halvt universitetsindex respektive yrkeshögskoleindex medför.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015 och gälla till och med den 31 december 2015.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Det anslag i stadsbudgeten som avses i 49 § 2 mom. i universitetslagen (558/2009) som årligen anvisas för universiteten höjs med undantag av poster av engångsnatur så att det motsvarar den årliga höjningen av kostnadsnivån enligt universitetsindexet. Universitetsindexet består av det allmänna förtjänstnivåindexet, konsumentprisindexet och partiprisindexet. Enligt 43 § 2 mom. i den yrkeshögskolelag (932/2014) som träder i kraft vid ingången av 2015 höjs det anslag i budgeten som anvisats för yrkeshögskolorna det föregående året med undantag av poster av engångsnatur så att det motsvarar den årliga höjningen av kostnadsnivån enligt yrkeshögskoleindexet. Yrkeshögskoleindexet består av det allmänna förtjänstnivåindexet, konsumentprisindexet och partiprisindexet. Genom att beakta höjningen av kostnadsnivån i enlighet med bestämmelserna i universitetslagen och yrkeshögskolelagen strävar man efter att genom anslagen för universiteten och yrkeshögskolorna se till att täcka den allmänna höjningen av kostnadsnivån som är oberoende av högskolorna. Bestämmelser om uträkningen av universitetsindexet och beaktandet av höjningen av kostnadsnivån finns i statsrådets förordning om universiteten (770/2009). Enligt 8 § i förordningen är när höjningen av den kostnadsnivå som avses i

49 § 2 mom. i universitetslagen bestäms förändringens viktning av det allmänna förtjänstnivåindexet 64 procent, av konsumentprisindexet 21 procent och av partiprisindexet 15 procent. Avsikten är att det om viktningen av det yrkeshögskoleindex som gäller yrkeshögskolorna från och med den 1 januari 2015 ska föreskrivas i statsrådets förordning om yrkeshögskolorna på samma sätt som när det gäller universitetsindexet.

Som en del av balanseringen av statsfinanserna och utgiftsbesparingarna har 49 § i universitetslagen ändrats temporärt 2012 och 2013. Enligt lagen om temporär ändring av 49 § 2 mom. i universitetslagen (1324/2011) beaktades 2012 hälften av den årliga höjningen av kostnadsnivån enligt universitetsindexet och enligt lagen om temporär ändring av 49 § i universitetslagen (693/2012) beaktades den årliga höjningen av kostnadsnivån enligt universitetsindexet inte alls 2013. Dessutom har lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) temporärt ändrats fram till utgången av 2014 så att det 2013 och 2014 inte har gjorts justeringar föranledda av förändringarna i kostnadsnivån (lag om temporär ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet 995/2012).

I statsrådets plan för de offentliga finanserna 2015—2018 och det rambeslut för statsfinanserna som ingår i den fattades beslut om

en halvering av indexhöjningen av finansieringen av universitetens och yrkeshögskolornas verksamhet 2015. I samband med budgetmanglingen i augusti 2014 kom regeringen överens om att effekten av halveringen av indexhöjningen kompenseras till vardera högskolesektorn genom ett anslagstillägg av engångsnatur 2015.

I propositionen föreslås att universitetslagen och yrkeshögskolelagen temporärt ändras så att 2015 beaktas hälften av det belopp som höjningen av universitetsindexet enligt 49 § 2 mom. i universitetslagen och yrkeshögskoleindexet enligt 43 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen medför.

2 Propositionens konsekvenser

Propositionen gäller endast förändringar i kostnadsnivån 2015 och den justering som ska betalas 2017 som utgör skillnaden mellan den faktiska och uppskattade kostnadsnivån 2015. Propositionen gäller inte den justering som ska betalas 2015 som utgör skillnaden mellan den faktiska och uppskattade kostnadsnivån 2013. Denna justering görs dock inte på basis av den tidigare temporära ändringen av universitetslagen (693/2012).

Förändringen av indexen beräknas vara 1,3 procent 2015. Det totala utfallet av ändringen är för statsfinansieringen av universitetens verksamhet 22 378 000 euro och för statsfinansieringen av yrkeshögskolornas verksamhet 10 804 000 euro. Den kostnadseffekt som halveringen av indexhöjningen innebär är på statsfinansieringen av universitetens verksamhet 11 189 000 euro och på statsfinansieringen av yrkeshögskolornas verksamhet 5 402 000 euro. Effekten av den halverade indexhöjningen kompenseras till vardera högskolesektorn genom ett anslagstillägg av engångsnatur 2015. Därmed syns effekten av halveringen av indexet för universiteten och yrkeshögskolorna på nivån för statsfinansieringen först från och med 2016. Propositionen innebär även att skillnaden mellan den uppskattade och faktiska kostnadsnivån för universiteten och yrkeshögskolorna 2015 beaktas endast till 50 procent i den faktiska förändringen av indexet.

I budgetpropositionen för 2015 är statsfinansieringen av universitetens verksamhet 1

904 miljoner euro och av yrkeshögskolornas verksamhet 861 miljoner euro.

Den halvering av indexförhöjningen som föreslås uppskattas inte äventyra det långsiktiga utvecklandet av universitetens och yrkeshögskolornas verksamhet. Av universiteten och yrkeshögskolorna kräver dock en sänkning av kostnaderna för verksamheten på det sätt som föreslås i propositionen en strategisk och korrekt strukturell utveckling och effektivisering av verksamheten från och med 2016.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen anknyter till utgiftsbesparingarna enligt statsminister Jyrki Katainens och statsminister Alexander Stubbs regeringsprogram. Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet.

Utlåtanden om propositionen har begärts av universiteten, yrkeshögskolorna, statsrådets kansli och finansministeriet. Åtta universitet och sex yrkeshögskolor lämnade in ett utlåtande inom utsatt tid. I största delen av utlåtandena motsatte man sig en halvering av indexet. Några universitet och yrkeshögskolor godkände dock förslaget med vissa förbehåll.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

5 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. Lagarna är temporära och de är i kraft till och med den 31 december 2015.

6 Förhållande till grundlagen

Universitetens självstyrelse är tryggad i 123 § i grundlagen. I samband med universitetsreformen utvidgade grundlagsutskottet tolkningen av självstyrelsen genom att särskilt betona universitetens ekonomiska självstyrelse (GrUU 11/2009 rd). I sitt utlåtande (GrUU 37/2009 rd) har grundlagsutskottet

även behandlat universitetens självstyrelse när det gäller regeringspropositionen om beskattning av universiteten (RP 244/2009 rd). I sitt utlåtande konstaterade grundlagsutskottet att det utifrån 16 § 3 mom. och 123 § 1 mom. i grundlagen är viktigt att staten inte exempelvis genom lagstiftningsåtgärder försämrar universitetens möjligheter att genomföra de uppgifter som ankommer på dem enligt universitetslagen.

Förändringar i det anslag som staten anvisar universiteten kan inte anses inkräkta på universitetens självstyrelse, i synnerhet när det är fråga om nedskärningar som måste anses vara måttfulla i proportion till anslagets storlek. Lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om temporär ändring av universitetslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till universitetslagen (558/2009) en ny 49 a § som följer:

49 a §

Höjning av anslaget år 2015

Med avvikelse från vad som föreskrivs i
49 § 2 mom. höjs år 2015 det i 49 § 1 mom.
avsedda till universiteten anvisade anslaget i

budgeten med undantag av poster av en-
gångsnatur med hälften av den årliga höj-
ningen av kostnadsnivån enligt universitets-
indexet.

_____

Denna lag träder i kraft den _____ 20 och
gäller till och med den 31 december 2015.

2.

Lag

om temporär ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till yrkeshögskolelagen (932/2014) en ny 43 a § som följer:

43 a §

Höjning av anslaget år 2015

Med avvikelse från vad som föreskrivs i
43 § 2 mom. höjs år 2015 det i 43 § 1 mom.
avsedda till yrkeshögskolorna anvisade an-

slaget i budgeten med undantag av poster av
engångsnatur med hälften av den årliga höj-
ningen av kostnadsnivån enligt yrkeshögsko-
leindexet.

_____ 20 och
Denna lag träder i kraft den _____ och
gäller till och med den 31 december 2015.

Helsingfors den 14 november 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Undervisnings- och kommunikationsminister *Krista Kiuru*